

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)
Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва
(назва факультету/навчально-наукового інституту)
Кафедра декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва
(назва кафедри, що забезпечує викладання)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету
_____ **Свгенія НОВАК**
“28” _____ **2025** року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

Живопис
(назва навчальної дисципліни)
обов'язкова _____

Освітньо-професійна

програма Декоративне мистецтво та ремесла

Спеціальність В3 Декоративне мистецтво та ремесла

Галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва

Мова навчання _____ українська _____

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Животис» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Декоративне мистецтво та ремесла»

Розробник (ки):

Толошняк Олександр Вікторович – асистент кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва, член Спілки дизайнерів України

Викладач (чі), що забезпечує читання даної навчальної дисципліни:

Толошняк Олександр Вікторович – асистент кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва, член Спілки дизайнерів України

Салевич Іван Миколайович - асистент кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва, заслужений художник України, член Спілки дизайнерів України

Погоджено з гарантом ОП **Мирослава ЖАВОРОНКОВА**

Затверджено на засіданні кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва

Протокол No 2 від «22» серпня 2025 року

Завідувач кафедри **Мирослава ЖАВОРОНКОВА**

Схвалено методичною радою факультету АБДПМ

Протокол No 1 від «25» серпня 2025 року

Голова методичної ради **Оксана ГАЛУНКА**

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни "Живопис" є формування висококваліфікованого фахівця із сильним художньо-графічним та методичним багажем для успішної професійної діяльності, орієнтованої на подальше розвиток творчих знань та вдосконалення практичної майстерності. Цьому сприяє послідовність методичного вивчення живописних прийомів, що включає в себе етапи від простих до складних, передбачених програмою.

Завданням навчальної дисципліни "Спеціальний живопис" є надання освіти в галузі образотворчого мистецтва, що базується на ретельному вивченні методів та технік зображення навколишнього світу. Це досягається системою послідовного вивчення живописних прийомів від простого до складного, що передбачено програмою. Ця методична послідовність допомагає студентам успішно вирішувати творчі завдання та розвивати їхні навички.

Під час вивчення дисципліни студент повинен опанувати навички композиції в живопису, тобто ефективно розташовувати образи на полотні. Важливо визначати розмір майбутнього зображення, використовуючи рекомендації, такі як збереження розміру менше ніж натуральна величина моделі, визначення загального масштабу та вибір оптимального розміщення елементів на полотні з урахуванням оптичних та композиційних центрів.

В процесі вивчення дисципліни "Живопис" студент магістерського рівня повинен також освоїти різноманітні техніки та матеріали, що використовуються в мистецтві живопису. Це включає в себе засвоєння олійного живопису, акрилової та водяної технік, а також експерименти з різними видами пензлів, малюнкових інструментів та поверхонь для роботи. Студент має розвивати навички вибору техніки та матеріалів відповідно до концепції свого творчого завдання.

Крім того, студент магістерського рівня повинен бути здатний використовувати різні стилі та напрями в мистецтві живопису, досліджуючи їх інноваційні аспекти та вплив на його власний творчий вираз. Важливо також розуміти теоретичні концепції та сучасні тенденції в області живопису, щоб уможливити глибокий аналіз та контекстуалізацію своєї власної творчості в мистецькому середовищі. Такий підхід дозволяє магістрові розкривати власний художній потенціал і вносити свій внесок у світ сучасного образотворчого мистецтва.

Процес педагогічного управління студентською діяльністю під час малюнка має враховувати наступні аспекти:

1. Забезпечення глибокого усвідомлення студентами важливості виразного зображення, залежного від характеру зображальної поверхні та образотворчих методів.

2. Розвиток у студентів навичок розуміння психологічних закономірностей сприйняття та їх використання в створенні графічних образів, які впливають на сприйняття глядача.

3. Глибоке освоєння законів, принципів і засобів рисунка, які визнані академічною школою, для ефективного вирішення завдань мистецького процесу.

4. Навчання на основі високої ремеслової майстерності у графіці, що дозволяє в майбутньому втілювати творчі ідеї на високому професійному рівні.

5. Розвиток вміння обирати художню структуру графічного зображення, враховуючи функціональні зв'язки з художніми матеріалами малюнка, що сприяє розвитку візуального мислення та розумінню художнього виразу через матеріали.

Крім того, на магістерському рівні студент повинен розвивати вміння працювати в різних мистецьких течіях, розрізняти їх та надавати об'єктивну оцінку творам мистецтва. Це включає аналіз і впровадження інноваційних підходів, а також вміння критично оцінювати та контекстуалізувати мистецькі вираження в різних стилістиках та напрямках.

Окрім художніх і технічних аспектів, студент має віддавати належну увагу розвитку педагогічних навичок. Набуття цих навичок дозволить майбутньому магістру успішно ділитися своїми знаннями і творчим досвідом з іншими. Має вивчити ефективні методи навчання в мистецькому середовищі, розробляти педагогічні стратегії для взаємодії з різними групами студентів, а також вміти створювати навчальні програми та завдання, спрямовані на розвиток творчих здібностей.

Додатково, студент повинен отримати досвід планування та проведення майстер-класів, а також взаємодії зі студентами на індивідуальному рівні. Ці педагогічні навички важливі для ефективної комунікації та сприяють створенню стимулюючого навчального середовища, де кожен студент може розкрити свій творчий потенціал. Педагогічна компетентність допомагає магістру відігравати активну роль у формуванні наступного покоління талановитих художників та сприяє його власному професійному і особистісному зростанню.

2. Результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в процесі засвоєння ОК “Спеціальний живопис”, здобувачі повинні набути таких компетентностей (ЗК - загальні компетентності, ФК - фахові компетентності, СК - спеціальні фахові компетентності):

ЗК 1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

ЗК 3. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших

галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 4. Здатність працювати в міжнародному мистецькому контексті.

ЗК 5. Здатність розробляти та керувати проектами.

ЗК 6. Здатність діяти соціально, відповідально та свідомо.

СК08. Здатність переосмислювати базові знання, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну мову при створенні художнього образу.

СК12. Здатність забезпечити захист інтелектуальної власності на твори образотворчого та/або декоративного мистецтва.

СК13. Здатність формувати мистецькі концепції на підставі проведення дослідження тих чи інших аспектів художньої творчості.

СК15. Здатність до використання сучасних інформаційно- комунікативних технологій в контексті проведення мистецтвознавчих та реставраційних досліджень.

СК16. Здатність створювати затребуваний на художньому ринку суспільно значущий продукт образотворчого та/або декоративного мистецтва.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в процесі засвоєння ОК “Спеціальний живопис”, від здобувачів очікуються такі програмні результати навчання (ПРН)

ПРН01. Вміти та аналізувати і пояснювати історичні, культурологічні, соціокультурні, художньо-естетичні аспекти розвитку світового та українського образотворчого і декоративного мистецтва.

ПРН02. Інтерпретувати та застосовувати семантичні, іконологічні, іконографічні, формально-образні і формально-стилістичні чинники образотворення.

ПРН03. Володіти інноваційними методами та технологіями роботи у відповідних матеріалах.

ПРН04. Представляти формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.

ПРН05. Критично осмислювати теорії, принципи, методи та поняття з різних предметних галузей для розв’язання завдань і проблем у галузі образотворчого та/або декоративного мистецтва.

ПРН06. Застосовувати сучасні інформаційно- комунікаційні технології в освітній та музейній справах.

ПРН07. Володіти фаховою термінологією, науково- аналітичним апаратом, проводити аналіз та систематизацію фактологічного матеріалу та методикою проведення наукових досліджень.

ПРН08. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, реставраційної, дослідницької та освітньої діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.

ПРН09. Застосовувати у мистецькій та дослідницькій діяльності знання естетичних проблем образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації, основних принципів розвитку сучасного візуального мистецтва.

ПРН10. Вибудовувати якісну та розгалужену систему комунікацій, представляти результати діяльності у вітчизняному та зарубіжному науковому і професійному середовищі.

ПРН11. Застосовувати методологію наукових досліджень у процесі теоретичного і практичного аналізу; дотримуватися принципів академічної доброчесності; узагальнювати результати дослідження та впроваджувати їх у мистецьку практику; виявляти практичні та теоретичні особливості наукової гіпотези.

ПРН12. Планувати професійну діяльність у сфері образотворчого і декоративного мистецтва, реставрації відповідно до потреб і запитів суспільства та ринку.

3. Опис освітнього компонента

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання		
Денна	2024 2025	9 10	6.5	195		60				135		I сем. залік II сем. іспит
Заочна												

Практичний зміст програми освітнього компонента I курс I семестр

Змістовий модуль 1. Натюрморт

Тема 1. Тематичний натюрморт в інтер'єрі.

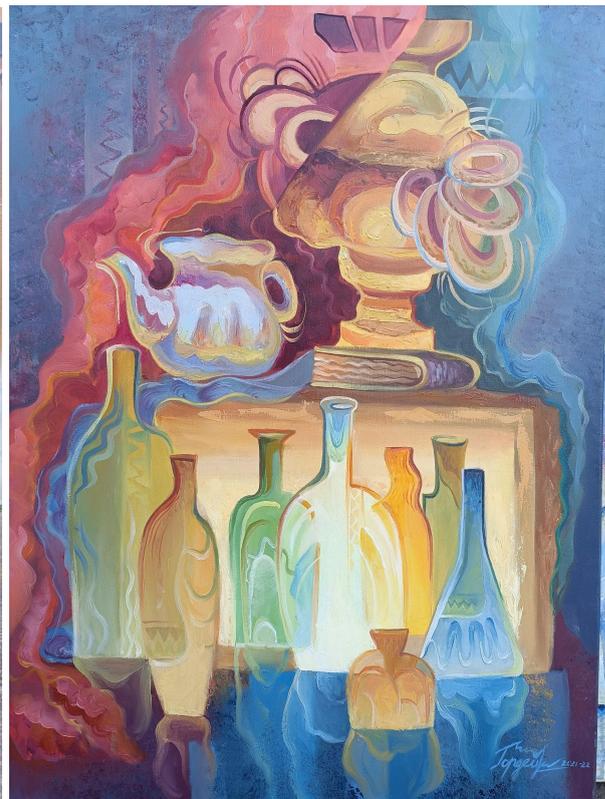
Склад та вимоги до постановки: завдання створити тематичний натюрморт в інтер'єрі, що виступає стартовим завданням у цьому семестрі. Група предметів має бути об'єднана образним змістом та відображати єдність теми. Кожен предмет повинен бути детально вивчений та враховано його просторове розташування відносно узагальненої форми натюрморту.

Мета завдання: полягає в тому, щоб не лише відтворити зоровий образ, але і використати його для навчання та нагадування технічних нюансів роботи з олійними фарбами. Студентам слід акцентувати увагу на цілісності,

матеріальності та освітленні предметів, а також виявити творчий підхід до живописної інтерпретації натурної постановки.

Технічні вимоги:

- розмір полотна: 60x80.
- матеріал: полотно, олійні фарби, лак.
- індивідуальний підхід: студентам рекомендується застосовувати власне бачення та творчий підхід до інтерпретації натурної постановки, враховуючи особистий стиль та естетичні уподобання.
- авторський підпис: живописне полотно вважатиметься завершеним, якщо студент впровадить в роботу власний авторський підпис, який виражає його унікальний та особистий внесок у створення твору.

Змістовий модуль 2. Фігура

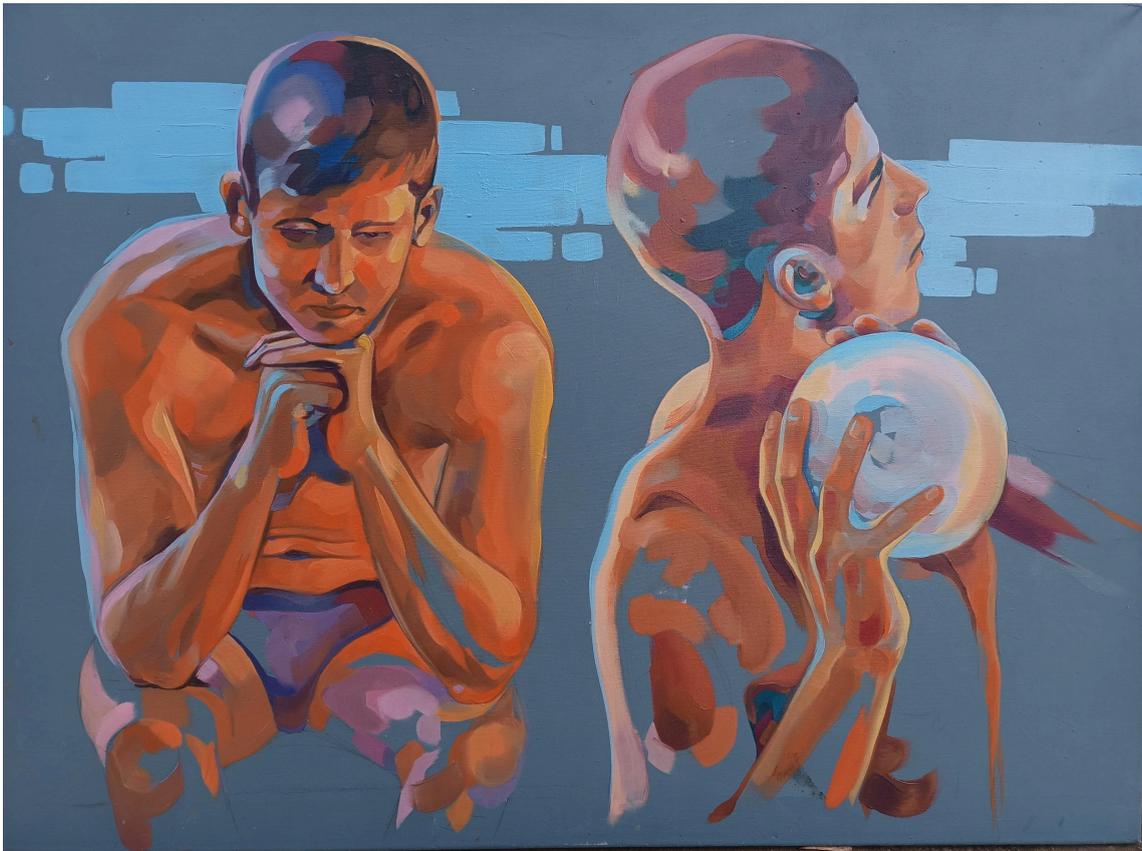
Тема 1. Оголена чоловіча модель. Образне рішення.

Склад та вимоги до постановки: студентам передбачається завдання створити живописне зображення оголеної чоловічої моделі, яка позує в не складній позі контрапост. У цьому завданні особливий акцент робиться на вираженні м'язевої динаміки та пластики тіла. Для втілення ідеї на полотні використовується контрастне освітлення, що дозволяє виокремити силует і відтінки фігури. Зображення має виконуватися з натури за участю професійного позувальника, який володіє характерними рисами тіла та виразною пластикою. Студенти повинні ретельно вивчати форму та пропорції, щоб передати реалістичність образу, викликаючи враження живого та динамічного моменту. Врахувати взаємозв'язок освітлення та виражальних тональних рішень на тілі натурника.

Метою завдання є не лише створення відображення чоловічої фігури, а й використання цього твору для навчання технічним аспектам роботи з олійними фарбами. Студентам слід акцентувати увагу на цілісності, матеріальності та освітленні предметів, а також виявити творчий підхід до живописної інтерпретації натурної постановки.

Технічні вимоги:

- Розмір полотна: 60x80см.
- Матеріал: олійні фарби або живописний матеріал за вибором студента.
- Робота виконується з натури, за участі позувальника.
- Індивідуальний підхід: студентам рекомендується використовувати власне бачення та творчий підхід до інтерпретації натурної постановки, враховуючи особистий стиль та естетичні уподобання.

Тема 2. Одягнена чоловіча модель.

Склад та вимоги до постановки: студентам висувається завдання створити живописне зображення одягненої чоловічої моделі в виразних та характерних за пластикою положеннях. Під час виконання завдання, основний акцент приділяється відтворенню пропорцій та руху фігури, а також виразності пластики тканин одягу та драперій. Зображення повинно включати в себе основні пропорції тіла, передавати характер форми та руху, аналізувати будову форми та положення її частин в просторі. Необхідно створити повноцінне тональне та кольорове зображення, враховуючи оточуюче середовище та інтер'єр.

Метою завдання є розвиток цільного образного бачення, вміння аналізувати особливості будови форми та положення її частин в просторі. Завдання також

передбачає вивчення пластики тканин та драперій на одязі моделі. Акцентування уваги на повноцінне тональне зображення, урахуваючи взаємодію фігури з оточуючим середовищем.

Технічні вимоги:

- Розмір полотна: 60x80см.
- Матеріал: олійні фарби або живописний матеріал за вибором студента.
- Робота виконується з натури, за участі позувальника.
- Індивідуальний підхід: власне бачення та творчий підхід.

Критерії якості: Робота повинна оцінюватися за якісне вираження світлотіньових нюансів, зв'язок складного освітлення з якістю реалізації світлотіньового малюнку. Також важливим критерієм є гармонійність поєднання відтінків освітлення з сюжетним одягом моделі, що виражається у відтворенні натурального співвідношення кольорів та тонів в межах визначеного сюжету.

Практичний зміст програми освітнього компонента (II семестр)

Змістовий модуль 1. Фігура

Тема 1. Замальовки фігури людини

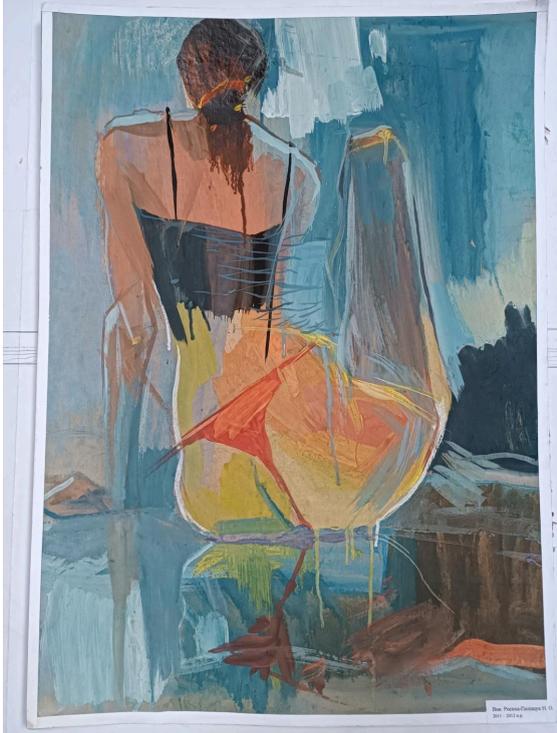
Склад та вимоги до постановки: створити серію замальовок на одному форматі, яка міститиме як оголені, так і одягнуті моделі, взяті в певному інтер'єрі. Завдання передбачає відтворення динаміки поз та вловлення характеру моделей шляхом швидкого та якісного виконання замальовок.

Метою завдання є навчити студентів швидко та точно відтворювати характер моделі та динаміку пози. Завдання спрямоване на розвиток образного бачення та творчого підходу в практичній роботі з натури. Також передбачено

удосконалення професійної майстерності та створення допоміжного матеріалу для подальшої тематичної постановки.

Розмір: серія замальовок на форматі 60x80 см у оформленні.

Матеріал: надана можливість вибору найбільш зручних та ефективних матеріалів для виконання завдання.

Тема 2: Оголена жіноча модель. Образне рішення.

Склад та вимоги до постановки: створити постановку, яка відтворює образну сутність оголеної жіночої моделі в характерній позі, будь то лежаче чи сидяче положення, з можливим включенням додаткових елементів.

Постановка повинна мати виразний образний зміст та передавати певний настрій відображеної сцени.

Метою завдання є відтворення пропорцій та формоутворення м'яких тканин тіла оголеного жіночого тіла, враховуючи тип фігури та характер відкритих форм тіла. Студентам слід створити образну композицію, яка підкреслить зміст сцени, трактуючи форму з власною творчою інтерпретацією.

Розмір: 60x80см.

Матеріали: олійні фарби.

Тема 3: Одягнена жіноча модель. Тематична постановка.

Склад та вимоги до постановки: створення живописного зображення одягненої жіночої моделі в виразних та характерних за пластикою положеннях. Під час виконання завдання, основний акцент робиться на точному відтворенні пропорцій та руху фігури, а також виразності пластики тканин одягу та драперій.

Метою завдання є розвиток цільного образного бачення стосовно жіночої фігури, аналіз особливостей будови форми та положення її частин в просторі. Завдання передбачає також вивчення пластики тканин та драперій на одязі моделі. Акцент робиться на створення повноцінного тонального та кольорового зображення, враховуючи взаємодію фігури з оточуючим середовищем.

Технічні вимоги:

- Розмір полотна: 60x80 см.
- Матеріал: олійні фарби або інший живописний матеріал за вибором студента.
- Робота виконується з натури, з використанням позувальника.
- Індивідуальний підхід: Акцент на власне бачення та творчий підхід.

Критерії якості: оцінка роботи здійснюватиметься на основі якісного відтворення світлотіньових нюансів та урахування впливу складного освітлення на якість реалізації світлотіньового малюнку. Критичним фактором також є гармонійність взаємодії відтінків освітлення з сюжетним одягом моделі, виражена у точному відтворенні натурального співвідношення

кольорів та тонів, які визначені в межах конкретного сюжету.

3.2. Структура освітнього компонента ІХ семестр

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лекц.	прак./семін.	лаб.	ін д.	с.р.		лекц.	прак./сем.	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми навчальних занять (назва теми й основні питання)	Змістовий модуль 1. Натюрморт											
Тема 1. Тематичний натюрморт в інтер'єрі			10				10					
Разом за ЗМ1			10				10					
Теми навчальних занять (назва теми й основні питання)	Змістовий модуль 2. Фігура											
Тема 1. Оголена чоловіча модель. Образне рішення			10				30					

Тема 2. Одягнена чоловіча модель			10			30						
Разом за ЗМ 2			20			60						
Усього годин	100		30			70						

Структура освітнього компонента X семестр

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лекц.	прак./семін.	лаб.	ін д.	с.р.		лекц.	прак./сем.	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми навчальних занять (назва теми й основні питання)	Змістовий модуль 1. Фігура											
Тема 1. Замальовки фігури людини			5			15						
Тема 2. Оголена жіноча модель. Образне рішення			10			20						
Тема 3.Одягнена жіноча модель. Тематична постановка			15			30						
Разом за ЗМ1			30			65						
Усього годин	95		30			65						

3.3. Теми практичних занять V курс (IX семестр)

№ з/ п	Назва теми	Кількість годин
1	Тематичний натюрморт в інтер'єрі	10
2	Оголена чоловіча модель. Образне рішення	10
3	Одягнена чоловіча модель	10
	Разом	30

Теми практичних занять V курс (X семестр)

№	Назва теми	Кількість
---	------------	-----------

з/ п		годин
1	Замальовки фігури людини	5
2	Оголена жіноча модель. Образне рішення	10
3	Одягнена жіноча модель. Тематична постановка	25
	Разом	30

3.4. Самостійна робота студента (ІНДЗ) V курс (ІХ семестр)

№ з/ п	Назва теми	Кількість годин
1	Виконання творчої композиції в одному із жанрів живопису: натюрморт, пейзаж, портрет.	35
2	Замальовки живої моделі.	30
	Разом	70

Самостійна робота студента (ІНДЗ) V курс (Х семестр)

№ з/ п	Назва теми	Кількість годин
1	Виконання "Творчої роботи"	65
	Разом	65

3.5. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для іспиту V курс (ІХ семестр)

Поточне тестування та самостійна робота									Залік	Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2		Змістовий модуль № 3			
T1	T2	T3	T4	T5	T1	T2	T1	T2	40	100
20					20	20				

Приклад для іспиту V курс (Х семестр)

Поточне тестування та самостійна робота									Іспит	Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2		Змістовий модуль № 3			
T1	T2	T3	T4	T5	T1	T2	T1	T2	40	100
10	20	30								

Детальне методичне забезпечення самостійної роботи студентів за кожною темою навчальної дисципліни “Живопис” представлене у системі електронного навчання Moodle ([Живопис](#))

Освітні технології, методи навчання і викладання освітнього компонента

Зважаючи на унікальність та творчий характер предмету "Живопис", ефективно викладання цієї дисципліни передбачає використання різноманітних освітніх технологій та методів. Основна мета полягає в тому, щоб надати студентам широкі знання, вміння та практичний досвід у галузі графічного мистецтва.

1.Індивідуалізація та персоналізація: Враховуючи унікальні особливості кожного студента, можна використовувати індивідуалізовані підходи до навчання. Задачі та вправи можуть бути адаптовані для врахування потреб та рівня майстерності кожного студента освітнього рівня Магістр.

2.Практичні заняття та використання матеріалів: Важливо забезпечити студентам велику кількість практичних занять, де вони матимуть можливість експериментувати з різними техніками та матеріалами. Гіпсові зліпки фігури людини та живі натурники можуть слугувати основою для практичних вправ та досліджень.

3. Використання технологій та цифрових інструментів: Використання сучасних цифрових інструментів та програм для живопису може допомагати студентам розвивати свої творчі навички, а також швидше коригувати та переглядати свої роботи.

4. Групові проекти та колективна творчість: Організація групових проектів створює сприятливий контекст для взаємодії, обміну ідеями та навичками. Спільна творчість сприяє розвитку комунікативних та творчих здібностей.

5. Майстер-класи та виступи від професіоналів: Запрошення професіоналів галузі на майстер-класи або лекції надає студентам можливість отримати цінні поради, інсайти та досвід від успішних художників.

6. Використання екскурсій та навчальних відвідин: Екскурсії в музеї, галереї та художні студії розширюють горизонти студентів, допомагаючи їм отримати нові ідеї та перспективи в галузі мистецтва.

7. Систематична критика та обговорення: Регулярні сесії взаємної критики та обговорення робіт сприяють вдосконаленню та розвитку творчих здібностей студентів.

Ці методи дозволяють створити стимулюючий та творчий середовище для вивчення рисунку, розвиваючи у студентів не лише технічні навички, але й творче мислення та виражальні здібності.

Критерії та засоби оцінювання результатів навчання

3 освітнього компонента

Оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни "Живопис" є важливою складовою педагогічного процесу. Критерії та засоби оцінювання повинні відображати якість та рівень засвоєння студентами не лише технічних аспектів, а й їхнього творчого розвитку.

Заключний етап оцінювання, відповідно до структури навчального плану, реалізується у формі екзаменаційного перегляду. Для перегляду враховуються результати виконання практичних та самостійних завдань, визначених в рамках курсу. Оцінювання проводиться комісією, складеною з 3-5 викладачів, кожен з яких має відповідний фаховий досвід.

Оцінювання здійснюється відповідно до розроблених критеріїв, враховуючи принципи болонської системи оцінювання. Комісія визначає ступінь володіння студентом конкретними навичками та знаннями, а також його творчий підхід до виконання завдань.

Після завершення процедури оцінювання, викладач проводить обговорення робіт зі студентами. Це відкрите обговорення допомагає студентам краще зрозуміти результати оцінювання, виявити свої сильні та слабкі сторони, а також отримати конструктивний фідбек для подальшого вдосконалення своїх навичок та знань в галузі навчальної дисципліни.

Загальні критерії оцінювання:

1. Технічне виконання:
 - Тональна та колірна якість малюнка;
 - Використання різних художніх засобів і технік (олійні фарби, акрил, акварель тощо);
 - Здатність до реалістичного зображення об'єктів.
2. Творчий підхід:
 - Оригінальність та творчість у виконанні завдань;
 - Здатність створювати унікальні художні композиції;
 - Експериментація з новими техніками та підходами.
3. Розуміння пропорцій та перспективи:
 - Вірне передавання пропорцій об'єктів та фігур;
 - Здатність до створення глибини та відчуття перспективи.
4. Аналіз та критичне мислення:
 - Здатність аналізувати та критично оцінювати власні роботи та роботи інших студентів;
 - Розвиток художнього мислення та здатність виправляти помилки.

Засоби оцінювання

У контексті навчальної дисципліни "Живопис", де креативність та технічна майстерність взаємодіють, засоби оцінювання виявляються ключовим елементом визначення індивідуального та групового прогресу.

Оцінка у цьому контексті не лише відображає технічні навички та розуміння теоретичного матеріалу, але й враховує творчий потенціал студентів. Використання різноманітних засобів оцінювання, таких як практичні завдання, портфоліо, творчі проекти та обговорення, дозволяє створити комплексний підхід, який враховує різні аспекти розвитку художніх здібностей та знань студентів. Відомості, отримані в результаті оцінювання, служать не лише мірою успіху в навчанні, але й основою для подальшого творчого розвитку та самовдосконалення майбутніх художників.

Засоби оцінювання:

1. Практичні завдання:

- Оцінювання результатів виконання конкретних живописних зображень, де студенти можуть проявити свої технічні та творчі навички.

2. Тестування:

- Засоби перевірки теоретичних знань у галузі мистецтва та живопису.

3. Обговорення та самооцінка:

- Участь у групових обговореннях, де студенти можуть висловлювати свої думки та ділитися враженнями.

- Самооцінка та аналіз власної роботи під час презентацій.

Зазначені та засоби оцінювання створюють комплексний підхід до оцінювання студентів у галузі живопису, враховуючи якість їхньої роботи, технічні навички, творчий потенціал та розуміння основних концепцій мистецтва.

6. Форми поточного та підсумкового контролю

Попередній контроль здійснюється з діагностичною метою перед вивченням нового модуля чи теми, засвоєння якого має ґрунтуватись на раніше вивченому матеріалі або на початку навчального семестру для з'ясування рівня підготовки студентів з предмета, щоб намітити організацію їх навчально-пізнавальної діяльності.

Попередній контроль може проводитись у формі контрольної роботи на залишкові знання з обов'язковим аналізом результатів в кожній академгрупі.

Поточний контроль здійснюється у повсякденній навчальній роботі, він полягає у систематичному спостереженні викладача за навчальною діяльністю студентів на занятті і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

З навчальної дисципліни «Спеціальний живопис» найоптимальнішою формою проведення поточного контролю є рубіжний перегляд практичних завдань, який проводиться після вивчення кожного змістового модуля. Цей вид контролю пов'язаний із перевіркою рівня виконання ескізного матеріалу та проектної частини у межах змістового модуля. Перед студентами, які не засвоїли матеріалу модуля, не виконали практичного завдання чи отримали бали на початковому рівні, ставиться вимога обов'язкового його

доопрацювання; для цього їм надається необхідна допомога і визначається термін повторного рубіжного перегляду.

Студент має право на перездачу змістовного модуля, щоб отримати більшу кількість балів.

Підсумкове оцінювання здійснюється наприкінці семестру або по завершенню вивчення навчальної дисципліни. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи. Підсумковий контроль, згідно з навчальним планом у дев'ятому та десятому семестрах проводиться іспит у формі екзаменаційного перегляду екзаменаційною комісією (художньою радою) навчального закладу.

Оцінка, отримана студентом під час іспиту, є основною оцінкою, яка вказує на рівень підготовки студента з цієї дисципліни.

Методичне забезпечення

Методичне забезпечення для предмету "Живопис" включає в себе наступні компоненти:

1. *Навчальна програма*: Детальний опис мети та змісту курсу, розподіл годин на лекції, практичні заняття та самостійну роботу.
2. *Робоча навчальна програма*: конкретизація тем та змістових модулів, які розглядатимуться на кожному занятті, пояснення основних завдань та цілей.
3. *Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів*: чіткі критерії для оцінки практичних робіт та теоретичних знань, способи визначення кількісних та якісних аспектів успішності.
4. *Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи*: інструкції та рекомендації для самостійних творчих завдань, вивчення теоретичного матеріалу та практичного застосування.
5. *Пакети контрольних робіт для проведення рубіжного контролю*: набір тестів, завдань та практичних робіт для оцінювання знань студентів.
6. *Ілюстративний матеріал*: колекція зразків художніх робіт та використання ілюстрацій, відеоматеріалів для наочності викладу.

Індивідуальна освітня траєкторія здобувача вищої освіти у процесі вивчення навчальної дисципліни «Живопис»

Здобувач вищої освіти має право на участь у неформальній/інформальній освіті.

У межах поточного контролю до рейтингу студента можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності у нього сертифікату про результати **неформальної/інформальної освіти** з проблеми, що відповідає тематиці курсу («Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-formalnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf>); «Положення про контроль і систему

оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (Ч.3, п. 3.6) (https://www.chnu.edu.ua/media/ujmf2ufm/polozhennia-pro-kontrol-i-otsiniuvanni-a-rezul-na_vch-zdobuvachiv.pdf). Доступність інформації для учасників освітнього процесу щодо визнання результатів неформальної освіти забезпечується через оприлюднення вище зазначених документів на офіційному сайті ЧНУ (https://www.chnu.edu.ua/universytet/_normatyvni-dokumenty/).

Згідно рішення кафедри (Протокол № _____ від https://docs.google.com/document/d/1pLsnwa1u2HmrWohL3u55_KVXBgyc736H/edit#heading=h.6kdsnvwgb0rq) викладач враховує додаткові бали, отримані через неформальну освіту, до загальної суми балів, набраної з освітньої компоненти, за умови, що результати з проблеми відповідають тематиці курсу та отримані на освітніх платформах «Prometheus», «EdEra», «Всеосвіта»

Зарахування результатів неформальної освіти

Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак становить не більше 20% (20 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС).

Наприклад, Студент пройшов 10-річний курс «Основи композиції: створення орнаментів» на платформі Coursera (<https://www.coursera.org/learn/design-fundamentals>) та отримав відповідний сертифікат. За цей студент може отримати **10 балів** з теми «Художні основи створення декоративних мотивів» (модуль 1).

Якщо студент пройшов 2-річний курс, наприклад, «Креативний підхід до традиційного розпису» на платформі Prometheus , і має сертифікат, він отримує **2 бали**, тригодинний – 3 бали тощо.

За результативну наукову роботу (написання наукової роботи, тез доповідей, участь у науково-практичних конференціях, участь у роботі гуртка тощо) за профілем цієї дисципліни, за рішенням кафедри відповідно до критеріїв, встановлених програмою навчальної дисципліни, студент може отримати до 12 додаткових (заохочувальних) балів у межах максимальної загальної суми балів – 100.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни на підсумковому контролі

Завдання для підсумкового контролю (екзамену) з навчальної дисципліни «Живопис» розміщені в системі електронного навчання Moodle за посиланням: URL: [Живопис](#)

Форма проведення – усна/автоматизований тест у системі електронного

навчання Moodle¹.

Максимальна кількість балів, отримана студентом за екзамен - 40 балів.

Підсумкова оцінка, як показник результатів вивчення навчальної дисципліни, складається із сумарної кількості балів за поточне оцінювання – **60 балів** та підсумкового модуль – контролю (екзамен) – **40 балів**, за **100-бальною університетською шкалою**.

Заключний етап оцінювання курсу "Професійна майстерність" включає залік або іспит наприкінці кожного семестру, відповідно до структури навчального плану. Оцінювання базується на результатах виконання практичних завдань та самостійних проєктів, що були визначені для кожного семестру.

Оцінка студентів проводиться комісією з 3-5 викладачів, що називається переглядом. Це обов'язковий етап для художньої освіти, адже лише в такому форматі можливо дати якісну оцінку творчим здібностям студентів в умовах нинішніх реалій мистецтва та тенденцій його розвитку. Критерії оцінювання включають як технічні навички, так і креативний підхід до виконання завдань, а також ефективність використання фізичних матеріалів та програмного забезпечення.

Після завершення оцінювання проводиться обговорення результатів роботи зі студентами. Це відкритий формат дозволяє студентам краще зрозуміти свої досягнення та помилки, отримати конструктивний фідбек від викладачів і визначити напрямки для подальшого вдосконалення. Також обговорення допомагає студентам усвідомити свої сильні та слабкі сторони і підготуватися до подальших практичних завдань у наступних семестрах.

Критерії оцінювання під час заліку або іспиту (максимум 40 балів)

1. Від 1 до 10 балів: Загальна ідейна концепція та виконання робіт

- Роботи студентів не демонструють чіткої ідейної лінії або концептуальної єдності між різними завданнями.
- Відсутність оригінальності в роботах, ідеї виглядають поверхневими, часто повторюють застарілі чи загальновідомі концепти без творчої новизни.
- Студент не враховує особливості образотворчого мистецтва в контексті культурних традицій Буковини або загальних мистецьких тенденцій.
- Завдання виконані, але без належного розуміння зв'язку між теорією та практикою.
- Практична частина робіт виглядає неповною або неякісно виконаною, є очевидні помилки або неточності у виконанні.

2. Від 10 до 20 балів: Технічна реалізація та відповідність матеріалам

- Технічна реалізація робіт не відповідає заявленим вимогам курсу: неправильне використання технік або матеріалів.

- Роботи мають численні недоліки, такі як неакуратні штрихи, неопратність в роботі з матеріалами, або помітні дефекти у деталях.
- Виконання завдань має незавершену ідею, хоча деякі елементи виконані належним чином.
- Вибір матеріалів не завжди адекватний до теми роботи.
- Роботи демонструють базові навички виконання, але ще потребують удосконалення технічних аспектів.

3. Від 20 до 30 балів: Історичний контекст та творчий підхід

- Роботи студентів демонструють глибоке розуміння історичного та культурного контексту мистецтва.
- Враховані сучасні тенденції в мистецтві та оформленні середовища, а також зв'язок з історією та культурою регіону.
- Роботи виконані з оригінальними ідеями, що інтегрують традиційні мотиви в сучасний контекст.
- Оцінюється здатність студента до самостійного творчого пошуку, однак робота все ще може бути частково недосконалою.
- Застосування різних технік і матеріалів на достатньому рівні, хоча є можливості для подальшого вдосконалення.

4. Від 30 до 40 балів: Повна реалізація ідей, високий рівень виконання та теоретична підготовка

- Роботи студентів демонструють повну та завершену концептуальну ідейність. Усі три аудиторні роботи та дві самостійні завдання формують єдину творчо обґрунтовану серію, з яскраво вираженою оригінальністю.
- Технічне виконання на високому рівні: точність, деталізація, акуратність у виготовленні виробів.
- Студент розуміє та застосовує історичний контекст, глибоко вивчає матеріал, розглядаючи вплив культурних, етнічних та соціальних аспектів на мистецькі традиції.
- Роботи виконані з використанням інноваційних підходів, адаптації стародавніх мотивів до сучасних художніх тенденцій.
- Студент демонструє високу здатність до самостійної роботи, ефективно комунікує з викладачем, бере участь у обговореннях і має чітке уявлення про теоретичну та практичну частину курсу.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно

Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

A – «зараховано» (90–100 балів) – студент демонструє ґрунтовне та всебічне засвоєння навчального матеріалу, здатність творчо застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності. Володіє сучасними та традиційними техніками образотворчого мистецтва і оформлення на високому рівні. Вільно інтегрує знання про матеріали та технології, проявляє самостійність у генеруванні ідей, відзначається креативністю та дотриманням історико-культурних контекстів у своїй роботі. Проекти виконані професійно, з високим ступенем завершеності та художньої якості.

B, C – «зараховано» (70–89 балів) – студент впевнено володіє змістом курсу та рекомендованою літературою, демонструє добрі практичні навички. Виконує завдання відповідно до основних вимог, хоча допускає незначні недоліки чи неточності у процесі розробки та реалізації проекту. Роботи свідчать про розуміння принципів композиції й проектування, але іноді бракує уваги до деталей чи глибини опрацювання окремих аспектів.

D, E – «зараховано» (50–69 балів) – студент володіє базовими знаннями курсу, проте не завжди здатний правильно їх застосувати під час виконання завдань. Можливе неповне розуміння поставлених цілей та наявність суттєвих неточностей у роботі. Виконані проекти потребують додаткових коригувань, студент не завжди впевнено користується техніками та матеріалами. Роботи характеризуються браком уваги до деталей і неповною інтерпретацією творчих ідей.

FX – «не зараховано» (з можливістю повторного складання, 35–49 балів) – студент демонструє поверхове засвоєння теоретичного матеріалу та значні

труднощі у практичному виконанні завдань. Невпевнене розуміння вимог курсу призводить до серйозних помилок у роботах. Роботи відзначаються відсутністю глибини, неточностями у техніці та композиції, низьким рівнем самостійності.

F – «не зараховано» (з обов'язковим повторним проходженням курсу, 1–34 бали) – студент не оволодів основними знаннями й уміннями, необхідними для засвоєння дисципліни. Не здатний виконувати практичні завдання на належному рівні, не опанував ключові поняття, методи та технології, що використовуються у декоративно-прикладному мистецтві та художньому оформленні. Роботи демонструють відсутність самостійності, творчого підходу і базових виконавських навичок. Часті пропуски занять суттєво погіршують кінцевий результат.

Питання для самоконтролю та контролю навчальних досягнень студента з навчальної дисципліни «Живопис»

1. Які основні етапи розвитку українського живопису та їхній вплив на сучасні художні практики?
2. Як національні художні традиції інтегруються у сучасний живопис?
3. У чому полягають особливості живопису як виду образотворчого мистецтва порівняно з графікою та декоративно-прикладним мистецтвом?
4. Які матеріали та техніки живопису застосовуються у професійній діяльності художника, і які їхні переваги та недоліки?
5. Яким чином колірна палітра впливає на композиційне та емоційне вирішення картини?
6. Як світлотіньові відношення формують простір і об'єм у живописі?
7. Охарактеризуйте основні стилі та напрями в історії живопису (від класики до сучасності).
8. Які принципи роботи з натурою застосовуються в навчальному та творчому живописі?
9. У чому полягає специфіка створення тематичної композиції у живописі?
10. Які методи побудови кольорової гармонії використовуються в художній практиці?
11. Як застосування різних технік (олійний живопис, акварель, акрил, темпера) впливає на виразність твору?
12. Які етапи проходить художник при створенні живописного твору – від ідеї до завершеної композиції?

13. Як історичний та культурний контекст впливають на зміст і форму живописного твору?
14. Які особливості пленерного живопису порівняно з роботою у майстерні?
15. Як живопис використовується в інтер'єрному та виставковому просторі?
16. Які засоби художньої виразності найбільш характерні для сучасного живопису?
17. У чому полягає роль авторського стилю та індивідуальної манери художника у живописі?
18. Як новітні технології (цифровий живопис, mixed media) трансформують традиційне розуміння живопису?
19. Які критерії визначають художню та естетичну цінність живописного твору?
20. Яким чином знання історії та теорії живопису допомагають у створенні сучасних мистецьких проєктів?

Методи та освітні технології навчання

У курсі «Живопис» використовуються різноманітні методи та освітні технології, спрямовані на розвиток професійних навичок, творчого мислення та індивідуального художнього стилю магістрантів. Основний акцент робиться на поєднанні академічних традицій живопису з сучасними методиками художнього навчання.

Студенти працюють безпосередньо з класичними матеріалами — олійними фарбами, полотнами, ґрунтами та розчинниками, що забезпечує формування високого рівня володіння живописними техніками. Практичні заняття передбачають виконання натюрмортів, пейзажів, портретів та тематичних композицій з натури та за уявою. Особлива увага приділяється кольорознавству, світлотіні, перспективі та композиційним принципам.

У процесі навчання застосовуються такі методи:

- Проєктно-орієнтоване навчання – студенти виконують творчі завдання, спрямовані на створення завершених живописних полотен, що можуть стати частиною їхнього науково-творчого доробку або дипломного проєкту.
- Майстер-класи – залучення викладачів та запрошених художників-практиків для демонстрації авторських технік, методів роботи з кольором, фактурою та композицією.
- Пленерні практики – навчання на відкритому повітрі, що сприяє розвитку спостережливості, відчуття простору, природного світла та кольорових відношень.
- Індивідуалізація навчання – робота з кожним студентом над розвитком особистого стилю та творчої манери, що відповідає сучасним тенденціям у живописі.

- Колективна робота та дискусії – аналіз і обговорення робіт студентів у групах, що розвиває критичне мислення та вміння аргументовано презентувати власні творчі рішення.

Додатково використовуються сучасні освітні технології: цифрова фотографія та відео для фіксації процесу роботи, створення електронних презентацій і портфолію, що дозволяє студентам систематизувати та презентувати власні здобутки.

Курс передбачає поступове формування творчого портфолію, яке відображає рівень володіння технікою олійного живопису, здатність студента працювати над складними тематичними завданнями та його індивідуальний художній почерк. Це сприяє професійному становленню магістра як сучасного художника-практика.

Політика академічної доброчесності

Освітня діяльність (викладач і студент) ґрунтується на принципах співробітництва та академічної доброчесності.

Політика щодо відвідування занять: відвідування занять є обов'язковим.

Політика щодо академічної доброчесності: академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату, фабрикації, фальсифікації тощо. У разі порушення студентом академічної доброчесності, робота оцінюється на нижчу оцінку або ж незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач залишає за собою право змінити тему завдання. Політика щодо академічної доброчесності регламентується «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahiat-2023plusdodatky-31102023.pdf>), «Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>).

Політика щодо дедлайнів і перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. За наявності поважних причин перескладання модулів відбувається із дозволу деканату.

Політика оцінювання роботи викладача. Здобувачі після кожного заняття оцінюють роботу викладача та можуть залишати відгуки і пропозиції в анкеті в системі електронного навчання Moodle.

Рекомендована література

Фахова (основна)

1. Алпатов М.В. "Всеукраїнська історія мистецтва". Київ: Наукова думка, 2001.
2. Чередниченко Т.Є. "Історія українського образотворчого мистецтва". Київ: Генеза, 2018.
3. Головка В.П. "Основи теорії образотворчого мистецтва". Київ: Вища школа, 2007.
4. Коваль В.І. "Розвиток художньо-графічної освіти в Україні". Львів: Світ, 2014.
5. Григорович В.Г. "Теорія та історія українського образотворчого мистецтва". Київ: Академія, 2010.
6. Мартиненко Г.М. "Роль рисунка в формуванні художньо-графічних навичок". Київ: Вища школа, 2005.
7. Петренко О.В. "Методика викладання рисунку в загальноосвітніх навчальних закладах". Київ: Педагогічна думка, 2016.
8. Elkins J. "What Painting Is". New York: Routledge, 1998.
9. Gombrich E.H. "The Story of Art". London: Phaidon Press, 1995.
10. Berger J. "Ways of Seeing". London: Penguin Books, 2008.

Допоміжна

1. Колосистова Л.В. "Основи композиції в образотворчому мистецтві". Київ: Академія, 2012.
2. Кондрацька Л.В. "Техніка олійного малюнку". Київ: Вища школа, 2008.
3. Мельник Л.І. "Художнє конструювання об'ємів". Київ: Навчальна книга, 2006.
4. Панасенко І.В. "Методика викладання декоративно-прикладного мистецтва". Київ: Вища школа, 2015.
5. Старовойт А.В. "Композиція в образотворчому мистецтві". Київ: Наукова думка, 2009.
6. Edwards B. "Drawing on the Right Side of the Brain Workbook". New York: TarcherPerigee, 2002.
7. Dodson B. "Keys to Drawing with Imagination". New York: North Light Books, 2006.
8. Hillberry J.D. "Drawing Realistic Textures in Pencil". Cincinnati: North Light Books, 1999.

8.3. Інформаційні ресурси

1. Київська Національна академія образотворчого мистецтва та архітектури:
- Веб-сайт: <https://naoma.edu.ua/>
2. Національна спілка художників України:
- Веб-сайт: <https://nuau.org.ua/en/national-union-of-artists-of-ukraine/>
3. Google Arts & Culture:
- Веб-сайт: <https://artsandculture.google.com/>
4. The Metropolitan Museum of Art - Heilbrunn Timeline of Art History:
- Веб-сайт: <https://www.metmuseum.org/toah/>

Правила техніки безпеки для студентів в аудиторії живопису

Правила техніки безпеки для студентів під час занять з живопису передбачають обов'язкове дотримання чистоти та порядку на робочому місці, уважне поводження з матеріалами та інструментами, а також відповідальне ставлення до власного здоров'я і безпеки оточення. Студенти повинні працювати у добре провітрюваних приміщеннях, оскільки олійні фарби, розчинники та лакофарбові матеріали можуть виділяти шкідливі випари. Необхідно уникати прямого контакту фарб і розчинників зі шкірою, для цього рекомендується використовувати індивідуальні засоби захисту – фартух, халат, рукавички. Забороняється приймати їжу чи напої в аудиторії, а також зберігати харчові продукти поруч із художніми матеріалами. Усі ємності з розчинниками повинні бути щільно закриті, а їх залишки утилізуються у спеціально відведені місця. Використані ганчірки, серветки чи інші допоміжні матеріали не можна залишати без нагляду, оскільки вони можуть бути легкозаймистими. Студенти зобов'язані дбайливо користуватися мольбертами, підрамниками, пензлями та іншим обладнанням, не допускаючи їх пошкодження. Пересуваючись по аудиторії, слід бути обережними, щоб уникнути травмування себе чи колег гострими предметами, скляними ємностями чи розлитими рідинами. У випадку погіршення самопочуття від запахів фарб чи розчинників студент повинен негайно повідомити викладача. Завершивши роботу, необхідно ретельно очистити інструменти, впорядкувати робоче місце та вимити руки з милом. Дотримання цих правил гарантує безпечне та комфортне навчальне середовище, зберігає здоров'я студентів і сприяє продуктивному творчому процесу.